ДЪЛГОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА НАСЪРЧАВАНЕ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ЕНЕРГИЯ ОТ ВЪЗОБНОВЯЕМИ ИЗТОЧНИЦИ И БИОГОРИВА НА ОБЩИНА СТАМБОЛИЙСКИ 2021-2030 Г.

Съдържание:

Списък с използваните таблици и карти 3
Списък на използваните съкращения 4
1. Общи положения 5
2. Цел на програмата 6
3. Приложими нормативни актове 6
4. Профил на общината 7
4.1. Географско положение, граници и обща площ 7
4.2. Брой населени места, население 11
4.3. Сграден фонд – съществуващи сгради на територията на общината по видове собственици (сгради на физически лица, сгради на промишлени системи, сгради в сектора на услугите) 12
4.4. Промишлени предприятия 17
4.5. Транспорт 17
4.6. Домакинства 19
4.7. Услуги 20
4.8. Селско стопанство 21
4.9. Външна осветителна уредба 22
5. Възможности за насърчаване. Връзки с други програми. 22
6. Определяне на потенциала и възможностите за използване по видове ресурси 23
7. Използване на мерки, заложени в НПДЕВИ 32
7.1. Административни и финансово-технически мерки 32
7.2. Източници и схеми на финансиране 34
8. Проекти 35
9. Наблюдение и оценка от реализирани проекти 36
10. Заключение 36

Списък с използваните таблици и карти

Таблици

Таблица 1. Население на територията на община Стамболийски 12
Таблица 2. Основни демографски процеси в община Стамболийски 12
Таблица 3. Списък на сградния фонд на община Стамболийски и неговото състояние 13
Таблица 4. Количества потребявана енергия по източници и консуматори в община Стамболийски, 2019 г. 15
Таблица 5. Анализ на потреблението на електрическа енергия за община Стамболийски 15
Таблица 6.Основни характеристики на жилищния фонд в община Стамболийски 2018 г. 16
Таблица 7. Справка за регистрирани земеделски стопани 21
Таблица 8. Размер на засети площи с основни земеделски култури в община Стамболийски за периода 2015-2019 г. в дка 21
Таблица 9. Консумация и разходи за ел. енергия на уличното осветление за 2017, 2018, 2019 г. 22
Таблица 10. Достъпен потенциал на ВЕИ в България 23
Таблица 11. Използване на ВЕИ директно и след преобразуване..... 24
Таблица 12. Потенциал на биомаса в България 31
Таблица 13. Стратегически цели, мерки за постигането им, очаквани резултати..... 33
Таблица 14. Предстоящи проекти 35

Карти

Карта 1. Географско положение на община Стамболийски..... 7
Карта 2. Пътна мрежа в община Стамболийски..... 18
Карта 3. Потенциал на слънчевата енергия в България..... 25
Карта 4. Годишна сума на слънчевата радиация при оптимално наклонени фотоволтаични модули на територията на Република България..... 26
Карта 5. Теоретичен ветрови потенциал на височина 80 m 28
Карта 6. Годишна средна скорост на вятъра на 6 m/s. 29
Карта 7. Енергиен потенциал на вятъра 30

Списък на използваните съкращения

АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БВП	Брутен вътрешен продукт
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ВИ	Възобновяеми източници
ВН	Високо напрежение
ЕЕ	Енергийна ефективност
ЕС	Европейски съюз
ЕСМ	Енергоспестяващи мерки
ЗЕЕ	Закон за енергийна ефективност
КВт	Киловат
КВТч	Киловатчас
КПД	Коефициент на полезно действие
kW	KiloWatt/ киловат
kWh	KiloWatthour/ киловатчас
Mtoe	Милион тона нефтен еквивалент
MW	MegaWatt/ мегават
MWh	MegaWatthour/ мегаватчас
МВ	Мегават
МВтч	Мегаватчас
НЕК	„Национална електрическа компания“ ЕООД
НПДЕЕ	Национален план за действие по енергийна ефективност
НПЕЕМЖС	Национална програма за енергийна ефективност в многофамилни жилищни сгради
НСИ	Национален статистически институт
ПЕЕ	План за енергийна ефективност
ПЕП	Първично енергийно потребление
ПГ	Парникови газове
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите за опазване на околната среда
ПЧП	Публично-частно партньорство
РЗП	Разгъната застроена площ
СМР	Строително-монтажни работи
т. н. е./г. (toe)	Тонове нефтен еквивалент на година

1. Общи положения

Традиционните източници на енергия, които масово биват използвани в България и по-конкретно в нашите домове, в бизнеса и за транспорт, спадат към групата на изчерпаемите и невъзобновяеми природни ресурси – твърди горива (въглища, дървесина), течни и газообразни горива (нефт и неговите производни - бензин, дизел и пропан-бутан; природен газ). Имайки предвид световната тенденция за повишаване на енергийното потребление, опасността от енергийна зависимост не трябва да бъде подценявана. От друга страна високото производство и потребление на енергия води до екологични проблеми и по-конкретно до най-сериозната заплаха, пред която е изправен светът, а именно климатичните промени.

Поради тези причини се налага и преосмислянето на начините, по които се произвежда и консумира енергията. В отговор на нарастващото потребление, покачващите се цени на енергията, високата зависимост от вноса на енергийни ресурси и климатичните промени, като решение идват възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) – слънце, вятър, вода, биомаса и др.

През ноември 2018 г. Европейският парламент прие новите цели за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници. В съответствие с Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници до 2030 г. енергийната ефективност в ЕС трябва да се подобри с 32,5%, като делът на енергията от възобновяеми източници трябва да представлява поне 32% от крайното брутно потребление в ЕС. И двете цели ще се преразгледат преди 2023 г. и могат само да бъдат увеличени, но не и намалени.

Индикаторите за 2030 г., които са заложени в енергийната политика на страната, са отразени в ***Интегрирания план в областта на енергетиката и климата на Република България 2021 - 2030 г.*** на Република България:

- Национална цел за намаляване на емисиите на ПГ (парникови газове), съгласно Регламент (ЕС) № 2018/842 за задължителните годишни намаления на емисиите на парникови газове за държавите членки през периода 2021-2030 г. (целта е за секторите „сграден фонд“, „селско стопанство“, „управление на отпадъците“ и „транспорт“) – 0%;
- Национална цел за дял на енергията от възобновяеми източници в брутното крайно потребление на енергия – 27,09%;
- Национални цели за енергийна ефективност: Намаляване на първичното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 – 27,89% и Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 31,67%;
- Национална цел за междусистемна свързаност – 15%.

Основание за разработване на Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяеми енергийни източници и биогорива в община Стамболийски е заложеното изискване в чл. 10 на Закона за енергията от възобновяеми източници и се разработва за период от 10 години.

2. Цел на програмата

Основната цел на програмата е насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива. Реализацията на този процес се постига чрез определяне на възможните дейности, мерки и инвестиционните намерения на общината.

Могат да бъдат определени следните **подцели** на програмата:

1. Насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници в публичния и частния сектор.
2. Осигуряване на пълна или частична енергийна независимост на общината.
3. Подобряване качеството на енергийните услуги и намаляване на разходите за енергия.
4. Стимулиране на бизнес сектора за използване на ВЕИ и привличане на местни и чуждестранни инвестиции, съответно повишаване на заетостта.
5. Създаване на партньорства за реализирането на проекти за нови ВЕИ мощности и енергийна ефективност.
6. Постигане на икономически растеж и устойчиво енергийно развитие на общината.
7. Опазване, съхраняване и подобряване на състоянието на околна среда.
8. Въвеждане на иновативни ВЕИ технологии.
9. Повишаване на квалификацията на общинските служители с цел изпълнение на проекти, свързани с въвеждането и използването на ВЕИ.
10. Повишаване на нивото на информираност сред заинтересованите страни в частния и публичния сектор, както и сред гражданите във връзка с възобновяемите енергийни източници.

3. Приложими нормативни актове

Законодателната рамка в България, свързана с насърчаване оползотворяването на потенциала на възобновяема енергия, се определя от следните закони, стратегически програми и планове:

- Директива (ЕС) 2018/2001 на Европейския парламент и на съвета от 11 декември 2018 г. за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници;
- Интегриран план в областта на енергетиката и климата на Република България до 2030 г.;
- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие за 2030 г.;
- Рамкова конвенция на ООН по изменение на климата и Протокол от Киото;
- Парижко споразумение за изменението на климата, 2015 г.;
- Закон за енергетиката;
- Закон за енергията от възобновяеми източници;
- Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници;
- Национален план за действие по промените на климата;
- Национален план за действие за насърчаване производството и ускореното навлизане на екологични превозни средства, включително на електрическата мобилност в Република България за периода 2012-2014 г.;
- Закон за собствеността и ползването на земеделските земи;

- Закон за водите;
- Закон за опазване на околната среда;
- Енергийна стратегия на Република България до 2020 г.;
- Ежегодно актуализиране от КЕВР на преференциалните цени за изкупуване на енергията, произведена от ВЕИ.

4. Профил на общината

4.1. Географско положение, граници и обща площ

Община Стамболийски се намира в Южна България и е една от съставните общини на област Пловдив. Общината е разположена в югозападна част на област Пловдив. С площта си от 61,27 км^2 заема 15-о място сред 18-те общините на областта, което съставлява 1,02% от територията на областта. Тя е шестата отзад-напред най-малка община в България. Границите ѝ са следните:

- на североизток – община Родопи;
- на юг – община Перущица и община Кричим;
- на югозапад – община Брацигово, област Пазарджик;
- на запад и северозапад – община Пазарджик, област Пазарджик.

Карта 1. Географско положение на община Стамболийски

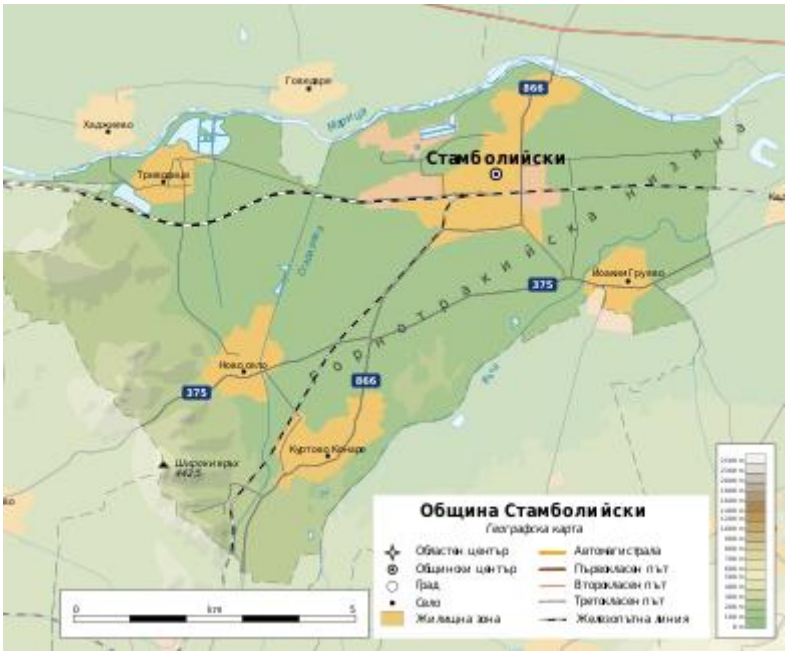

Източник: БГ Уикипедия (https://bg.wikipedia.org/)

Релеф

Релефът на общината е равнинен в по-голямата си част и хълмист на запад. Територията ѝ попада в централната част на Пазарджишко-Пловдивското поле на Горнотракийската низина и крайните северни части на Западните Родопи.

Минималната ѝ височина от 172 m се намира в коритото на река Марица източно от град Стамболийски. В западната част на общината попадат крайните източни склонове на Бесапарските ридове (крайна северна издънка на Западните Родопи). В тях югозападно от

село Ново село, на границата с община Брацигово и община Кричим се издига Широки връх 442,5 m, най-високата точка на община Стамболийски.

Климат

Физикогеографските условия определят климата в района на общината като преходно-континентален, което се доказва и от количествените показатели на основните климатични елементи: Средномесечната януарска температура е 0,0ºС; средната юлска е 24,0ºС; а средногодишната е 12,0ºС. Средногодишната температурна амплитуда е сравнително ниска – около 24,0ºС. Характерно явление през зимата са температурните инверсии, особено чести и продължителни по течението на р. Марица. Свързани с тях са ниските абсолютни минимални температури и сравнително късните пролетни и ранните есенни мразове, както и значителния брой на дните с мъгла и ниска инверсионна облачност. Овлажняването през лятото е недостатъчно – районът е засушлив. Делът на засушливото време през летния период (юли и август) е значителен – около 40%. Средногодишните валежи са 524мм. (при средни за страната 650мм.) с летен максимум 148мм.

Относителната влажност на въздуха е между 55% през август – най-сухия месец и 83% през месеците януари и декември. Денонощните колебания на влажността са по-малко – между 90% в сутрешните и 75% - в обедните часове.

Преобладаващи са западните ветрове със средна скорост от 1,5 до 2,5 метра в секунда.

Води и водни ресурси

По северната граница на общината, от запад на изток, на протежение от 13 km протича част от средното течение на река Марица. На нейна територия тя получава отдясно два големи притока: Стара река и Въча, които протичат през общината с най-долните си течения. Стара река навлиза в общината от община Кричим югозападно от село Куртово Конаре, преминава през село Ново село и северозападно от град Стамболийски се влива в Марица. Река Въча протича по границата с община Перущица, преминава покрай селата Куртово Конаре и Йоаким Груево и североизточно от последното напуска нейните предели и след около 5 km се влива в р. Марица северно от село Кадиево, на територията на община Родопи.

Почвени ресурси

Почвената покривка на територията на общината е различна, но преобладават следните почвени типове и разновидности: алувиално-ливадни, блатни, торфенисти, песачливи, засолени почви - солонци, смолници. Алувиално-ливадните почви имат висока водопропускливост, средна водозадържаща способност и добра аерация. Хумусното съдържание е малко – варира от 0,8 до 2-3%. Общият азот е в граници от 0,070 до 1,165%, а общият фосфор – 0,092 до 0,238%. Почвената реакция е предимно неутрална до слабо алкална (pH 6,7-8,0). Алувиално-ливадните почви имат сравнително високо-ефективно плодородие и благоприятни водни и физични свойства. Смолниците са формирани върху плиоценски и старокватернерни глинести материали и заемат най-ниските и равнинни части на релефа. Отличават се с тежък глинест състав, мощен, черно оцветен хумусен хоризонт и плътен строеж на профила. Много добре изразения хумусен хоризонт (50-70см) е със сравнително богато съдържание на органично вещество (2,5-3,5%) хумус, сравнително хомогенен профил, който в дълбочина към 90-100см. прехожда в богато карбонатна подпочва. По механичен състав са най-тежките почви в района – леко глинести и тежко

песъкливоглинести. Съдържанието на физическа глина достига до 45-75%. Почвената реакция е неутрална до слабо кисела (pH варира от 6,5 до 7,2). Този тип почви са известни като най-плодородните в България. Добре се влагозапасяват и са пригодни за отглеждане на всички основни селскостопански култури. Почвеният фонд в общината като цяло притежава всички производствени качества и при напояване и наторяване е много подходящ за интензивно селскостопанско производство. Географските и климатични условия, както и вида на почвите, определят и основните култури, отглеждани в общината.

Почвеният фонд в общината като цяло притежава всички производствени качества и при напояване и наторяване е много подходящ за интензивно селскостопанско производство.

Флористично и фаунистично разнообразие

Естествената растителна покривка заема много ограничена площ. Горите са представени от неголеми разкъсани ареали главно върху непригодни за обработка земи, в които преобладават топола, благун, цер, космат дъб, габър, летен дъб и др. Широко разпространение има и келявия габър. С вторичен произход са и мезофитните тревни формации, които са възникнали на мястото на гори от бряст, летен дъб, полски ясен и др. За речните тераси са характерни хидрофилните ценози главно от върби и тополи.

Фауната е представена от многобройни видове птици, бозайници, земноводни и влечуги, риби и безгръбначни. Поречията на реките в община Стамболийски са изключително важни от орнитологична гледна точка. Те приютяват редица водоплаващи и водолюбиви птици, значими в консервационно отношение. Такива са малкият и голям корморан, немият лебед, зеленоглавата патица, пойният лебед, земеродното рибарче, малкият гмурец, сивата и голямата чапла и др. Срещат се голям ястреб, калугерица, керкенез, синигер, славей, авлига, гугутка, ушата сова, чучулига и др.

Представители на бозайниците са: заек, невестулка, черен пор, къртица, оризищна мишка, полска мишка, таралеж, лалугер, обикновена полевка, голям нощник, кафяво прилепче, малък вечерник, ръждив вечерник и др.

От земноводните и влечугите се срещат голяма кръстава жаба, зелена кръстава жаба, жаба дървесница, водна змия, змия медянка, слепок, смок-мишкар, ивичест смок, зелен гущер, степен гущер, сухоземна костенурка, обикновена блатна костенурка, дъждовник, тритон и др.

Водите на реките се обитават от уклей, щука, каракуда, маришка мряна, горчивка, скобар, червеноперка, костур, распер, ручеен рак, пиявици, охлюви и др. Прилежащите на общинската територия поречия на реките Марица и Въча, както и стоящите водни тела са добра предпоставка за развитие на рибовъдството и риболовния туризъм в общината.

Голямо е разнообразието и при безгръбначните, чиито популации са основно от средиземноморски видове. В територията се срещат обикновен сечко, бръмбар рогач, педомерка, хоботник, богомолка, бръмбар бегач, градински охлюв и др.

Защитени територии

Съгласно класификацията на защитените територии (Закон за защитените територии, 1998 г.) на територията на община Стамболийски попада една защитена местност.

За защитени местности (ЗМ) се обявяват територии с характерни или забележителни ландшафти, включително такива, които са резултат на хармонично съжителство на човека и природата, местообитания на застрашени, редки или уязвими растителни и животински видове и съобщества. Управляват се с цел запазването на компонентите на ландшафта, опазването, поддържането или възстановяването на условия в местообитанията, отговарящи на екологичните изисквания на видовете и съобществата - обект на защита, предоставянето на възможности за научни изследвания, образователна дейност, екологичен мониторинг, туризъм и за духовно обогатяване. В защитените местности се забраняват дейности, противоречащи на изискванията за опазването им.

На територията на община Стамболийски със Заповед № РД-575 от 01.11.2000 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 99/2000 г.) е обявена защитена местност „Кричим“ (код в регистъра на ЗТ: 140) с площ от 173,47 ха, разположена в землището на с. Куртово Конаре. Целта на обявяване е опазване на местообитанията и популациите на защитени видове растения и животни, в т.ч. ветрушка, обикновен мишелов, ястреб, малък корморан, бял щъркел, черен щъркел, голяма бяла чапла, сива чапла, представители на разред пойни птици, сови, кълвачи, прилепи, невестулка, видра, обикновена блатна костенурка, шипоопашата костенурка, шипобедрена костенурка, кръстата жаба, жаба дървесница, малък тритон, както и съхраняване на уникална лонгозна гора и забележителен ландшафт. Със заповед № РД-763 от 13.11.2009 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 4/2010 г.) площта на ЗМ е актуализирана на 169,77 ха.

Режимът на дейности забранява строителството, освен ремонт или реконструкция на съществуващия сграден фонд, пътища, алеи, ВиК, електрически и напоителни съоръжения; използването на сградния фонд за различно предназначение от сегашното; извеждане на голи сечи; паша на домашни животни; ловуване, освен регулиране на числеността на животинските видове; бивакуване и палене на огън извън определените за това места; унищожаване и увреждане на естествената и паркова растителност, освен при изпълнение на предвидените в плана за управление мероприятия; замърсяване с битови и други видове отпадъци и нарушаване на съществуващия ландшафт.

В Регистъра на вековните дървета, обявен по Закона за биологичното разнообразие (2002 г.), на територията на община Стамболийски са регистрирани следните вековни дървета:

- Летен дъб (код в регистъра 228) в землището на с. Куртово Конаре. Обявен със заповед № 3383 от 08.12.1966 г. и
- Летен дъб (код в регистъра 229) в землището на с. Куртово Конаре. Обявен със заповед № 3383 от 08.12.1966 г.

Защитени зони

Защитените зони от Европейската екологична мрежа „НАТУРА 2000“, попадащи на територията на община Стамболийски, са:

Защитени зони за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (ЗБР, чл.6, ал.1, т. 1 и 2):

- BG0000254 „Бесапарски възвишения“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на зоната е 6743,06 ха, а на територията на община Стамболийски, в землищата на с.

Куртово Конаре, с. Ново село и с. Триводици е 462,72 ха. Предмет на опазване са 7 типа природни местообитания, 1 растителен вид, 9 вида безгръбначни, 7 вида земноводни и влечуги, 2 вида риби, 3 вида бозайници и 9 вида прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002057 „Бесапарски ридове“ за опазване на дивите птици;

- BG0000424 „Река Въча - Тракия“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приета с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 г.). Площта на цялата зона е 550.32 ха, а на територията на община Стамболийски - в землищата на селата Куртово Конаре и Йоаким Груево е 242,30 ха. Предмет на опазване са 3 типа природни местообитания, 4 вида безгръбначни, 6 вида земноводни и влечуги, 3 вида риби, 3 вида бозайници и 1 вид прилепи. Зоната се припокрива частично със защитена зона BG0002087 „Марица – Пловдив“ за опазване на дивите птици;
- BG0000578 „Река Марица“ (тип К), включена в списъка от защитени зони, приет с Решение № 122/02.03.2007 г. на Министерски съвет (ДВ, бр. 21/2007 год.) с площ 14693.10 ха, от тях 721,94 ха са в община Стамболийски. Разположена е в землищата на гр. Стамболийски и селата Триводици и Ново село. Предмет на опазване са 14 типа природни местообитания, 15 вида безгръбначни, 8 вида земноводни и влечуги, 5 вида риби, 5 вида бозайници и 9 вида прилепи. На територията на община Стамболийски зоната се припокрива частично със защитени зони BG0002087 „Марица – Пловдив“ и BG0002057 „Бесапарски ридове“ за опазване на дивите птици.

Защитени зони за опазване на дивите птици (ЗБР, чл.6, ал. 1, т. 3 и 4):

- BG0002057 „Бесапарски ридове“ (тип J), обявена със Заповед № РД- 786/29.10.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 106/2008 г.) с площ 14765.05 ха от тях 1496,30 ха са в община Стамболийски. Попада в землищата на селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре. Със Заповед № РД-78/28.01.2013 г., (ДВ, бр.10/2013 г.) се въвеждат нови забрани в режима на дейностите в зоната. Предмет на опазване са 25 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 9 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000254 „Бесапарски възвишения“ и BG0000578 „Река Марица“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- BG0002087 „Марица – Пловдив“ (тип J), обявена със Заповед № РД- 836/17.11.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 108/2008 г.) с площ 1108.81 ха. На територията на общината попада площ от 209,62 ха в землището на гр. Стамболийски. Предмет на опазване са 5 вида птици, включени в Приложение 2 на ЗБР и техните местообитания и 12 редовно срещащи се мигриращи видове птици, невключени в Приложение 2 на ЗБР. Зоната припокрива частично защитени зони BG0000578 „Река Марица“ и BG0000424 „Река Въча - Тракия“ за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна.

4.2. Брой населени места, население

Данните от текущата демографска статистика показват, че в община Стамболийски към 2020 г. населението е 19 785 д., което е с 0,9% по-малко от броя на населението през 2016 г. – 19 967 д. Процесът на намаляване на броя на населението е устойчив и ясно проследим.

В повечето населени места, включително и в гр. Стамболийски, числеността на населението бележи спад. Процесът на обезлюдяване, характерен и за страната като цяло, засяга община Стамболийски със същите темпове, които са характерни за преобладаващата част от селските общини в страната. Процесите на обезлюдяване на общината продължават и през последните 5 години (2016-2020 г.).

Община Стамболийски се състои от 5 населени места. С най-голям брой население е общинският център – гр. Стамболийски.

Таблица 1. Население на територията на община Стамболийски

Населени места	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.	Ръст 20/16 г.
Община Стамболийски	**19 967**	**19 849**	**19 739**	**19 664**	**19 785**	**-0,9%**
с. Йоаким Груево	2 630	2 641	2 636	2 655	2 698	2,6%
с. Куртово Конаре	2 432	2 403	2 385	2 390	2 443	0,5%
с. Ново село	2 534	2 498	2 478	2 461	2 484	-2,0%
гр. Стамболийски	10 994	10 930	10 846	10 758	10 738	-2,3%
с. Триводици	1 377	1 377	1 394	1 400	1 422	3,3%

**Данните за населението са към 31.12. на съответната година.*

Източник: Национален статистически институт, 2021 г. www.nsi.bg

Изследваните основни демографски процеси са естествено и механично движение (прираст) на населението с оглед на важността им за определяне на демографското развитие в общината.

Обобщени данни са представени таблично по-долу:

Таблица 2. Основни демографски процеси в община Стамболийски

Основни демографски показатели	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
Средногодишен брой на населението в област Пловдив (общо)	**672 428**	**670 685**	**669 065**	**667 568**	**666 600**
Средногодишен брой на населението в община Стамболийски (общо)	**20 027**	**19 908**	**19 794**	**19 702**	**19 725**
Родени (брой)	244	197	209	200	207
Умрели (брой)	296	308	286	303	358
Естествен прираст (брой)	-52	-111	-77	-103	-151
Заселени (брой)	210	293	292	305	513
Изселени (брой)	278	300	325	277	241
Механичен прираст (брой)	-68	-7	-33	28	272

Източник: Национален статистически институт, 2021 г. www.nsi.bg

Данните показват, че населението на общината представлява 3% от населението в областта. Естественият прираст е отрицателен през периода 2016-2020 г., а механичният само през 2020 г. е положителен във връзка с имиграцията вследствие на пандемията от COVID-19. Поради това средногодишпното население намалява до 2019 г., но се увеличава през 2020 г.

4.3. Сграден фонд – съществуващи сгради на територията на общината по видове собственици (сгради на физически лица, сгради на промишлени системи, сгради в сектора на услугите)

На сградния фонд се пада 40% от общото енергийно потребление в ЕС, затова намаляването на потреблението на енергия и използването на възобновяеми енергийни

източници в сградния сектор представляват важни мерки, необходими за намаляване на енергийната зависимост на Съюза и на емисиите на парникови газове.

Съществуващите сгради на територията на община Стамболийски се делят най-общо по вид на собствеността на: държавни, общински и частни (на физически лица и на предприятия и юридически лица).

Общински сграден фонд

Общинският сграден фонд на община Стамболийски се състои от административни сгради, училищни сгради, детски градини, читалищни сгради.

Таблица 3. Списък на сградния фонд на община Стамболийски и неговото състояние

№	Сгради за обществено обслужване	Адрес	Година на въвеждане на сградата в експлоатация	РЗП на сградата (кв. м)	Състояние на сградния фонд	Извършено обследване ДА/НЕ	Предприети мерки за ЕЕ *(дограма, саниране и др.)*	Предприети мерки за ВЕИ *(термопомпи/ слънчеви покривни инсталации и др.)*
гр. Стамболийски								
1	Общинска администрация	ул. „Г.С.Раковски“ №29	1975	840	добро	да	не	не
2	СУ „Отец Паисий“	ул. „Витоша“ №3	1957	3600	добро	не	не	не
3	ОУ „Христо Смирненски“	ул. „ГенералГурко“ №7	1966	2388	добро	да	да	не
4	ОУ „Хр. Ботев“	ул. „Марица“ №132	1985	5700	добро	да	да	да
5	ДГ „Искра“	ул. „ХаджиДимитър“ №1	1977	1640	добро	да	да	не
6	ДГ „Звънче“	ул. „Найден Геров“ №16	1960	1567	задоволително	не	не	не
7	ДГ „Райна Княгиня“	ул. „Иван Вазов“ №1	1978	1746	задоволително	не	не	не
8	ДГ „Слънце“	ул. „Перущица“№10	1988	1980	задоволително	не	не	не
9	Детски ясли	ул. „Дунав“ №42	1960	1218	задоволително	не	не	не
10	Поликлиника	ул. „Дунав“ №43	1982	3454	добро	да	да	не
11	СБДПЛ Стамболийски ЕООД	ул. „Марица“ № 31	1978	460	добро	да	не	не
12	Болница - вътрешно отделение	ул. „Марица“ № 31	1970	882	лошо	не	не	не
13	Спортна зала „Тракия“	ул. „Витоша“ №1	1986	1117	незадоволител-но	да	не	не
14	НЧ „Никола Йонков Вапцаров“	ул. „Заводска“ №12	1960	2367	добро	да	не	не
15	Сграда за спортна и учебнадейност (бивше МУЦПО)				изключително лошо	не	не	не
16	Център за настаняване от семеен тип в УПИ II-3065	ул. „Пирин“ №1		718	добро	да	да	не

№	Сгради за обществено обслужване	Адрес	Година на въвеждане на сградата в експлоатация	РЗП на сградата (кв. м)	Състояние на сградния фонд	Извършено обследване ДА/НЕ	Предприети мерки за ЕЕ *(дограма, саниране и др.)*	Предприети мерки за ВЕИ *(термопомпи/ слънчеви покривни инсталации и др.)*
с. Йоаким Груево								
17	Кметство	ул. „1-ва“ №39	1972	1936	добро	не	не	не
18	ОУ „Хр. Ботев“	ул. „17-та“ №23	1940	3698	добро	да	да	да
19	ОДЗ „Радост“	ул. „70-та“ №20	1970	1774	добро	не	не	не
20	НЧ „Просвета“	ул. „1-ва“ №39			добро	не	не	не
21	Здравна служба	ул. „10-та“ №25	1972	221	задоволително	не	не	не
с. Куртово Конаре								
22	Кметство	ул. „4-та“ №2	1967	928	добро	не	не	не
23	ОУ „Св.Св.Кирил и Методий“	ул. „5-та“ №13	1948	3190	задоволително	не	не	не
24	ОДЗ „Детски рай“	ул. „71“	1987	1770	отлично	да	да	не
25	НЧ „Любен Каравелов“	ул. „5-та“ №2	1959	2028	добро	не	не	не
26	Здравна служба	ул. „28-ма“ №30	1974	220	лошо	не	не	не
с. Ново село								
27	Кметство	ул. „1-ва“ №31	1975	120	добро	не	не	не
28	ОУ „Христо Смирненски“	ул. „15-та“ № 22	1985	3800	лошо	не	не	не
29	ОДЗ „Пролет“	ул. „27-ма“, №15	1978	1853	добро	да	да	не
30	Читалище	ул. „15-та“ №24	1980	719	задоволително	не	не	не
31	Здравна служба	ул. „1-ва“ №34	1978	130	лошо	не	не	не
с. Триводици								
32	Кметство		1975	275	добро	не	не	не
33	ОУ „Васил Левски“	ул „11-та“ №7	1974	1035	задоволително	не	не	не
34	ДГ „Изворче“	ул. „1-в“ №76	1985	480	добро	не	не	не
35	Здравна служба		1970	335	добро	не	не	не
36	Читалище	ул. „1-ва“ №1	1967	344	задоволително	не	да	не

Източник: Общинска администрация Стамболийски

Данните показват, че малка част от сградите имат изпълнени частични мерки за подобряване на енергийната ефективност, не са им изготвени енергийни обследвания и само в една сграда има внедрени мерки за ВЕИ.

Като цяло общинският сграден фонд на община Стамболийски е морално остарял в голямата си част, като въпреки частичните мерки през последните години сградите се нуждаят от сериозни инвестиции в сферата на енергийната ефективност, тъй като състоянието им е незадоволително.

Налични са сгради с ниски качества по отношение на топлотехническите характеристики на стени, под и остъкления на фасадите. Външните стени са изпълнени с ниски топлотехнически характеристики и изискват допълнителна топлоизолация. Дограмите и вратите на сградите, които не са подменени с PVC дограма, а са изработени от

дървени профили, са с висок коефициент на топлопреминаване, което изисква подмяна с нова дограма с двоен стъклопакет с нискоемисионно стъкло.

Най-често срещан енергоизточник в общинските сгради е електрическата енергия, следвана от течните и твърдите горива.

Таблица 4. Количества потребявана енергия по източници и консуматори в община Стамболийски, 2019 г.

Видове консуматори	Ел. енергия (kWh)	Дърва (куб. метри)	Въглища (тона)	Нафта (тона)	Пелети (тона)
Общинска администрация	414 112		4,500		
Образование	282 430		12,000	19,177	
Култура					
Социални заведения	24 069				
Здравни заведения	22 066				
Улично осветление	558 949				
Общо	**1 301 626**	**0**	**16,5**	**19,2**	

Източник: Общинска администрация Стамболийски

Анализът на потреблението на електрическа енергия по населени места е представен по-долу:

Таблица 5. Анализ на потреблението на електрическа енергия за община Стамболийски

Кметства	2017		2018		2019		Общо	
	kW	лева	kW	лева	kW	лева	kW	лева
гр. Стамболийски	259 359	59 986	331 633	89 003	262 984	63 876	853 976	212 864
с. ЙоакимГруево	3 417	970	24 041	6 606	25 182	5 631	52 640	13 208
с. Куртово Конаре	52 668	12 181	90 227	22 443	89 692	19 852	232 587	54 476
с. Ново село	11 700	2 706	11 841	5 115	10 062	3 917	33 603	11 738
с. Триводици	12 899	2 983	26 241	2 657	26 192	5 622	65 332	11 263
Всичко	**340 043**	**78 827**	**483 983**	**125 823**	**414 112**	**98 899**	**1 238 138**	**303 549**

Източник: Общинска администрация Стамболийски

Потреблението на електрическа енергия за периода м. януари 2019 - м. декември 2019 г. е в размер на 414 112 кВтч. Потреблението на електрическа енергия за периода м. януари 2019 - м. декември 2019 г. е намаляло спрямо средното потребление за същия период през предходната година.

Към момента състоянието на енергийното потребление в община Стамболийски се характеризира с енергоинтензивна структура, остарели технологии, оборудване и уреди, както и домакинства с много високо потребление на електроенергия за отопление. Могат да се посочат следните пречки при реализацията на целенасочени действия за повишаване на енергийната ефективност:

- Липса на разработени и прилагани ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на енергийната ефективност;
- Липсата на достатъчни финансови средства у инвеститорите за реализация на подобен род действия ограничава внедряването на мерки за енергийна ефективност в домакинствата и частния сектор;
- Липса на стимули за рационално енергопотребление;

- Липса на правила за енергийно ефективно поведение на служителите в общинската структура;
- Недостатъчната осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможности за намаляване на консумацията на енергия.

Разходите за електрическа и топлинна енергия се нареждат на едно от първите места по обем в общинския бюджет.

Жилищен сграден фонд

В община Стамболийски жилищните сгради към 31.12.2018 г. са 5 805 на брой, с полезна площ от 639 550 кв. м. По брой на стаите преобладават двустайни и тристайни жилища – общо 5 100 броя.

Таблица 6. Основни характеристики на жилищния фонд в община Стамболийски 2018 г.

Жилищни сгради в община Стамболийски 2018 г	Брой
Жилищни сгради по материал на външните стени на сградата	
Общ брой жилищни сгради	5 805
Панелни	40
Стоманобетонни	157
Тухлени	5 143
Други	465
Жилищни сгради по вид на собственост	
Общ брой жилища	8 310
Държавни и общински	25
Частни на юридически лица	20
Частни на физически лица	8 265

Източник: Национален статистически институт, 2020 г.

По вида на конструкцията най-голям дял от сградите са тухлени, а по вида на собственост – частни на физически лица.

Основните проблеми, свързани с жилищният фонд в община Стамболийски, които се открояват, са сравнително остарелите фасади, стари дограми, лоша изолация или липса на такава, висока енергопропускливост и др. Голяма част от мерките, които се прилагат от фирми и частни лица, не са свързани с повишаване на енергийната ефективност. Като пречки за това, както и за влошаването на жилищния фонд, са липсата на добра осведоменост на гражданите за намаляване на консумацията за енергия, високите цени за обследване и саниране на сградите, неефективните вътрешносградни отоплителни мрежи, употреба на нискоефективни съоръжения и енергоносители, липса на топлоизолоация, както и ограниченото използване и внедряване на енергоефективни материали.

Като проблеми на домакинствата се открояват отоплението на твърди горива през зимните месеци или на електрическа енергия, високата енергопропускливост на сградите, съчетано с използването на електроуреди с нисък клас на енергопотребление, което води до високо потребление на енергия и аналогично до увеличаване на разходите за потребителите.

4.4.Промишлени предприятия

Основните производствени площи и предприятия, двигател на икономическото развитие, се намират около град Стамболийски и са от сектора на преработващата промишленост.

Основни подотрасли в местната индустрия са икономическите дейности „Производство на целулоза и хартия“ (целулозно-хартиена промишленост) и „Производство на храни, напитки и тютюневи изделия“ (хранително-вкусова промишленост). Представено е още и металооработването, а производството на облекла е ликвидирано.

Структуроопределящо предприятие в сферата на целулозно-хартиеното производство е „Монди Стамболийски“ ЕАД. Основното производство на „Монди Стамболийски“ ЕАД е натронова хартия, флутинг и хартиени торби. След кратко преустановяване на производството през 2009 г. във фабриката са инвестирани значителни средства за технологична модернизация на производството, опазването на околната среда и енергийната ефективност, чрез внедряване на възобновяеми енергийни източници (биомаса) и саниране на сградния фонд – производствен и административен.

За производство и преработка на зеленчуци и плодове и търговия с тях има създадени най-много фабрики в общината. Това са „Пепер Ленд“ (Pepperland), „Хелиос“, „Екофрут“, „Адела“, „Живкови“, „Йока“ и др.

В преработката на мляко и производството на млечни продукти в общината се утвърди фирма „Маджаров“ ООД. Други производители в сферата на хранително-вкусовата промишленост са „Новомес“ (месопреработвателно предприятие), „Фулмакс“ (производство на олио), „Цунами“ и „Изида“ (производство на сладолед), „Кристал вода“ (трапезна вода), „А И Д - Комерсиал“ (безалкохолни напитки) и др. Част от производствените мощности са локализирани в селата на общината.

Други подотрасли на преработващата промишленост, които се развиват успешно на територията на община Стамболийски, са машиностроенето и металообработването. Те са представени от: „Хидротехника“ АД (производство на резервни части за хидравлични уредби и системи), „Мастерсоп“ ООД и „Мастерстийл“ ООД (металообработване), „М енд ТСС“ ЕООД (производство на авточасти и принадлежности за автомобили).

4.5.Транспорт

Пътната мрежа на община Стамболийски е формирана от пътища от републиканската пътна мрежа и от общинската пътна мрежа.

Северно от общината преминават:

- автомагистрала „Тракия“ (Е-80) или по новата класификация ЕТК-10 (разстояние до града 5 км) и
- първокласният път I-8 (Граница Сърбия - Калотина - Драгоман - ок.п. София - о.п. Ихтиман - Костенец - Белово - Пазарджик - Пловдив - Поповица - о.п. Хасково - Харманли - Любимец - Свиленград - Капитан Андреево - граница Турция). Този път е със стратегическо значение (I-първокластния път София – Пловдив) и е в близост до границите на общината в северна посока. Той осигурява връзката с община Пазарджик, община Родопи и община Пловдив и представлява Транспортната агломерационна ос на Пловдивския агломерационен ареал.

Републиканските пътища, преминаващи през територията на общината, са два:

- третокласен път 111-375 (Пазарджик - Пещера) - Бяга - Исперихово - Йоаким Груево - Пловдив. Той преминава през общината от км 15+420 до км 26+270 - общо 10,835 км. На него е устроен допълнителен преброителен пункт на км. 30+995 км. за който има изведена транспортна статистика, въпреки че тя не е показателна за общината;
- третокласен път 111-866 Смолян - Стойките - Широка лъка - Михалково - Кричим - Стамболийски - (Пазарджик-Пловдив). Той преминава през общината от км. 108+715 до км. 120+690 - общо 11,975 км. На този третокласен път е устроен също допълнителен преброителен пункт на км. 120+280, за който има изведена транспортна статистика, въпреки че тя не е показателна за общината.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа в общината е 22,810 км.

Общински пътища са:

- път PDV1320 /Ш-375/ Ново село - Триводици /PDV1325/;
- път PDV1321 /Ш-375/ Ново село - жп гара Куртово Конаре - Куртово Конаре /III-866/;
- път PDV1322 /Ш-375/ Йоаким Груево - граница община - Брестовица;
- път PDV1323 /Ш-866/ гр. Стамболийски - Йоаким Груево - граница община - Перущица;
- път PDV1324 /Ш-866/ Куртово Конаре - резиденция Кричим;
- път PDV1325 /Ш-866/ Стамболийски - Триводици - граница община - Пазарджик /I-8/.

Общата дължина на пътната мрежа на територията на общината възлиза на около 43 км, в т.ч. около 23 км републикански пътища.

Карта 2. Пътна мрежа в община Стамболийски

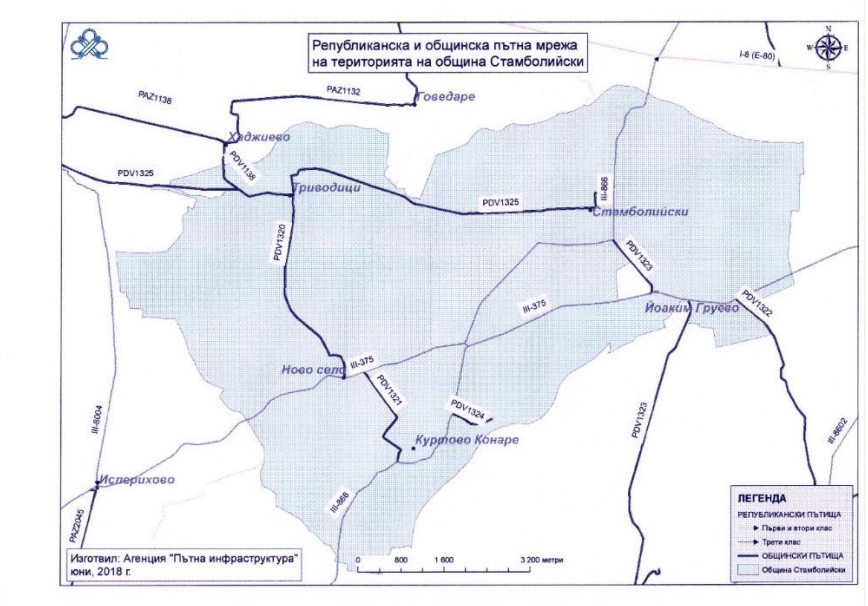

Източник: АПИ

Трябва да се отбележи, че в близост до общината преминава и още един републикански път, който води номерацията си от съседната община Пазарджик PAZ 1138, но отчасти обслужва община Стамболийски.

Останалите пътища са IV и V клас и съставляват общинската пътна мрежа.

Републиканската пътна мрежа в община Стамболийски е с добри технически параметри и в добро експлоатационно състояние.

Общинските пътища също са с добри технически параметри, състоянието на настилките (асфалт и паваж) са в добро експлоатационно състояние.

В транспортно отношение, единството във функционирането на селищната мрежа се осигурява от пътищата от РПМ III-375 (Пещера - Пловдив) и III-866 (Смолян - Девин - Кричим - Стамболийски), както и от шестте общински пътя с обща дължина в границите на общината ок. 43 км.

Съществуващата жп инфраструктура в границите на общината дава възможност за транспортна връзка между гр. Стамболийски и с. Куртово Конаре.

През територията на община Стамболийски преминава железопътна линия №1, категория „железопътна магистрала“: Калотина-запад (държавна граница с Република Сърбия) - София - Пловдив - Димитровград - Свиленград (държавни граници с Република Гърция и Република Турция) (съгласно Приложение №4 към чл.11, ал.1 от Наредбата за 198 категоризация на железопътни линии в България от 20.12.2001 г.). Жп линията е двойна, електрифицирана. Извършена е реконструкция и модернизация на жп линията в участъка Септември - Пловдив. Гарата изпълнява пътнически и товарни функции.

През територията на общината преминава и второстепенната жп линия №18 Стамболийски - Пещера.

Въпреки разширяващото се ползване на вело-транспорта в ежедневните трудови и културно-битови пътувания, няма изградена велоалейна мрежа между населените места.

В момента община Стамболийски има съвсем нова общинска и градска транспортни схеми.

Автобусният транспорт (преминаващ през община Стамболийски) се осъществява по областната транспортна схема на област Пловдив - автобусните линии Пловдив - Стамболийски, Пловдив - Кричим, Пловдив - Цалапица (през Стамболийски), Перущица - Стамболийски и Стамболийски - Цалапица.

Селата Триводици, Ново село и Куртово Конаре са включени в Общинската транспортна схема за обслужване с обществен транспорт. Пътуването между тези населени места и общинския център освен с обществените автобуси, става и с автомобили, и с велосипеди.

4.6.Домакинства

В териториалния обхват на община Стамболийски селищните структури и промишлените зони не са газифицирани и не се осигурява употребата на природен газ за битови и промишлени нужди.

В община Стамболийски биомасата е основният източник на енергия, който се прилага от домакинствата. Голям процент от тях се отоплява основно чрез твърди горива. Печките и горивните инсталации, които се използват, са предимно с нисък КПД, защото липсват модерни горивни камери. Броят на употребяваните в домакинствата съвременни котли е все още незначителен, поради ограничени финансови възможности. Използването на съвременни котли може да повиши до два пъти полезното количество топлина, получавано от дървата за огрев, което е равностойно на двукратно увеличаване на потенциала без да се увеличава потреблението.

Към момента състоянието на енергийното потребление в община Стамболийски се характеризира с енергоинтензивна структура, морално остарели технологии, оборудване и уреди, както и неблагоприятен енергиен баланс на домакинствата с много високо потребление на електроенергия за отопление. Могат да се посочат следните пречки при реализацията на целенасочени действия за повишаване на енергийната ефективност:

- Липса на разработени и прилагани ефективни информационни модели за популяризиране на европейското, национално и местно законодателство в областта на енергийната ефективност.
- Липсата на достатъчни финансови средства у инвеститорите за реализация на подобен род действия ограничава внедряването на мерки за енергийна ефективност в домакинствата и частния сектор.
- Липса на правила за енергийно ефективно поведение на служителите в общинската структура.
- Недостатъчна осведоменост на потребителите за съществуващи нови технологии и възможности за намаляване на консумацията на енергия.
- Липса на стимули за рационално енергопотребление.

Като проблеми на домакинствата се открояват отоплението на твърди горива през зимните месеци или на електрическа енергия, високата енергопропускливост на сградите, съчетано с използването на електроуреди от нисък клас на енергоефективност, което води до високо потребление на енергия и аналогично до увеличаване на разходите за потребителите.

4.7.Услуги

В община Стамболийски електричеството е основният източник на енергия за сектора на обществените услугите.

Наличието на модерни и качествени публични услуги е основен стимул за икономически растеж и оттам за повишаването на жизнения стандарт на населението. Международната практика показва, че публично-частното партньорство е един от успешните финансови инструменти за осигуряване на инвестиции в публичната инфраструктура, когато държавният и общинските бюджети не разполагат с необходимия ресурс и искат да осигурят по-добра стойност на вложените публични средства.

Публично-частното партньорство е начин да се комбинират предимствата на публичния и частния сектор, за да се постигне най-доброто по отношение на предоставянето на услуги и изграждането на инфраструктурни обекти. При определянето на финансовата рамка на плана се спазват принципите на взаимното зачитане на интересите, максималните икономически и социални ползи, контрол върху материалните активи и създаване на местен капацитет за осъществяване на плана.

Изборът на форма при финансирането трябва да позволи на общината да отстоява интересите си по най-добрия възможен начин. Източник на финансиране могат да бъдат целеви субсидии от държавния бюджет за капиталови разходи или собствени приходи.

Тъй като в последните години пазарът на услуги все повече се разраства, а разходите за тях стават по-големи, основната роля на Община Стамболийски е да осигури тези услуги на по-ниски цени, като намали енергийното потребление. Това може да се постигне чрез комбинираното прилагане на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

4.8. Селско стопанство

Земеделските територии обхващат 79% от територията на общината, а горските територии са 1%. По данни на НСИ за 2018 г. в сектора работят 105 предприятия, които са произвели продукция за 5,3 млн. лв. Това представлява едва 2% от произведеното в общината. Секторът допринася с 2% (7 520 хил. лв.) от нетните приходи от продажби и 4% (129 бр.) от заетите лица. Представените данни определят незначителната роля на сектора в общинската икономика.

Динамика на регистрираните земеделски стопанства в община Стамболийски в периода 2015-2019 г. е представено по-долу:

Таблица 7. Справка за регистрирани земеделски стопани

Стопанска година	2015	2016	2017	2018	2019
Общ брой земеделски стопани, обработващи площи и отглеждащи животни	368	348	339	328	288
Площ на обработваемата земя (дка)	31 248	31 713	31 713	31 713	31 713

Източник: Областна служба „Земеделие“ - гр. Пловдив

Данните представят увеличение на обработваната площ и намаление на броя на регистрираните земеделски стопани за 2019 г., което говори за окрупняване на земите и създаване на по-големи стопанства. Окрупняването на земеделските стопанства и използването им под формата на аренда от малко на брой производители (в съчетание с висококачествената техника) изземва икономическата база за функциониране и развитие на населените места, което увеличава безработицата, особено сред нискоквалифицираната част от населението в общината.

От засетите площи 49% са със зърнени култури, 33% с трайни насаждения, 12% със зеленчукови култури и 6% с технически култури. Основни данни за някои от тях с по-големи площи са представени по-долу.

Таблица 8. Размер на засети площи с основни земеделски култури в община Стамболийски за периода 2015-2019 г. в дка

Основни култури/година	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Пшеница	3 955	5 475	1 540	3 270	3 310
Ечемик	1 550	910	1 190	1 065	790
Слънчоглед	2 250	400	400	1 000	600
Царевица	1 200		280	200	230
Домати	439	450	570	580	480
Картофи	220	110	180	300	338
Лавандула			160	180	180
Череши	480	480	480	544	544
Круши	118	118	118	124	124
Лозя винени	85	85	85	101	101

Източник: Областна дирекция „Земеделие“ - гр. Пловдив

Данните показват, че специализацията на общината в растениевъдството е свързана с отглеждане на зърнено-хлебни, зърнено-фуражни и технически култури. Размерът на площите, засети със зърнено-хлебни култури (пшеница), бележи намаление за последната стопанска година. От маслодайните култури, освен към маслодайния слънчоглед, незначителен интерес има и към маслодайната рапица и лавандулата. Увеличават се площите с овощни градини.

В общината има частни животновъди, които отглеждат предимно едър рогат добитък. Те са обезпечени с фураж собствено производство, което намалява себестойността на животинската продукция и повишава качеството ѝ.

4.9.Външна осветителна уредба

Най-големият консуматор на ел. енергия е уличното осветление в общината, а по населени места консумацията е представена в следващата таблица, като най-голямо потребление се забелязва логично в общинския център – гр. Стамболийски:

Таблица 9. Консумация и разходи за ел. енергия на уличното осветление за 2017, 2018, 2019 г.

Населени места	2017		2018		2019		Общо	
	kW	лева	kW	лева	kW	лева	kW	лева
гр. Стамболийски	311 886	72 134	319 277	62 013	286 832	69 142	917 995	203 290
с. Йоаким Груево	54 504	12 606	42 975	8 347	50 737	11 243	148 216	32 196
с. Куртово Конаре	76 146	17 611	88 470	17 184	94 647	21 595	259 263	56 390
с. Ново село	59 350	13 727	72 054	13 995	80 231	16 848	211 635	44 570
с. Триводици	38 843	8 984	44 236	8 592	46 502	11 222	129 581	28 798
Всичко	**540 729**	**125 062**	**567 012**	**110 131**	**558 949**	**130 051**	**1 666 690**	**365 244**

Източник: Общинска администрация Стамболийски

С цел подобряване качеството на услугата „Улично осветление“ и привеждането ѝ в съответствие с националните и европейски стандарти и подобряване сигурността и безопасността на гражданите на общината се препоръчва да се подготви проект за рехабилитация и модернизация на системите за външно изкуствено осветление на общината.

5. Възможности за насърчаване. Връзки с други програми.

С цел постигане на конкурентоспособна, динамична и рентабилна местна икономика, намаляване на вредното въздействие върху околната среда в следствие на развиваща се икономика и устойчиво и екологосъобразно управление на природните ресурси са формулирани следните приоритети за насърчаване използването на ВЕИ:

- Стимулиране въвеждането на ВЕИ технологии както в публичния сектор, така и в бизнеса и домакинствата;
- Реализиране на проекти в сферата на енергията от възобновяеми източници;
- Развитие на енергийно ефективна икономика с ниски нива на въглеродни емисии за създаване на устойчив икономически растеж.

Като средство за приближаване до тези приоритети следва да е непрекъснатият диалог между местното управление и населението. Необходимо е повишаване на интереса на местното население в стремежа за постигане на целите в областта на възобновяемите енергийни източници и технологии.

При разработването на настоящата програма на община Стамболийски са взети под внимание специфичните цели, заложени в Плана за енергийна ефективност на община Стамболийски. Предвид факта, че настоящата програма и гореспоменатият план имат

допълващ се характер, се предвижда съгласувана реализация и управление на дейностите по двата документа. В отговор на указанията на Агенцията за устойчиво енергийно развитие за изготвяне на общински програми и с цел насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива се предвижда съчетаване на мерки за повишаване на енергийната ефективност с производство и потребление на енергията от възобновяеми източници. С оглед постигане на максимална съгласуваност с целите и приоритети за развитие на Община Стамболийски, настоящата програма е разработена в съответствие с Плана за интегрирано развитие на община Стамболийски за периода 2021-2027 г.

6. Определяне на потенциала и възможностите за използване по видове ресурси

Общата сума на достъпния потенциал на страната (6 005 ktoe – Таблица 10) е значително по-малък от ПЕП за 2017 година 18 334.3 ktoe (данни на НСИ). Следователно в близко бъдеще България може да задоволи около 32,8% от енергийните си нужди при пълно усвояване на достъпния енергиен потенциал на ВЕИ на територията ѝ. Потенциалът за използване на енергия от възобновяеми източници (ВИ) остава неоползотворен. Към 31.12.2017 г. едва 18,7% (данни на НСИ) е делът на възобновяемата енергия в брутното крайно потребление. В тази връзка общината играе съществена роля за ускоряване процесите на планиране – едно от основните предизвикателства пред използването на енергия от ВИ. Затова местната публична администрация има нужда от целенасочена подкрепа по отношение подобряването капацитета за планиране и управление.

В Закона за енергетиката са предвидени механизми за стимулиране производството на енергия от ВЕИ, като задължителното изкупуване на произведената от ВЕИ енергия на преференциални цени и приоритетно присъединяване на централите към преносната, съответно разпределителната ел. мрежа.

Стимулирането на производството на енергия от ВЕИ е способ за ускоряване на процеса по максимално задоволяване на енергийните нужди на България от ВЕИ. В следващата таблица са заложени възможностите за използване на различните видове ВЕИ:

Таблица 10. Достъпен потенциал на ВЕИ в България

ВЕИ	**Достъпен потенциал в България**		
	количество	**мерна единица**	Ktoe
Водна енергия	26 540	GWh	2 282
Биомаса	113 000	TJ	2 700
Слънчева енергия	4 535	GWh	390
Вятърна енергия	3 283	GWh	283
Геотермална енергия	14 667	TJ	350
ОБЩО	**-**	**-**	**6 005**

Източник: Енергийната стратегия на България до 2020 година - визия за бъдещото развитие на страната в рамките на разширения ЕС

Таблица 11. Използване на ВЕИ директно и след преобразуване

ВЕИ	Първоначална трансформация	Продукт на пазара за крайно енергийно потребление
Биомаса	Директно, без преработване	дървесина; битови отпадъци; селскостопански отпадъци; други.
	Преработване	брикети; пелети; други.
	Преобразуване в биогорива	твърди (дървени въглища); течни (биоетанол, биометанол, биодизел и т.н); газообразни (биогаз, сметищен газ и др.)
	Преобразуване във вторични енергии	електроенергия и топлинна енергия
Водна енергия	Преобразуване (ВЕЦ)	електроенергия
Енергия на вятъра	Преобразуване (Вятърни генератори)	електроенергия
Слънчева енергия	Преобразуване	енергия
	Преобразуване	електроенергия
Геотермална енергия	Без преобразуване	топлинна енергия
	Преобразуване	електроенергия

Източник: Национална дългосрочна програма за насърчаване използването на възобновяемите енергийни източници 2005-2015 година

Слънчева енергия

Слънчевата енергия се използва за производство на електроенергия чрез директно преобразуване на слънчевото излъчване в електричество и за загряване на вода в слънчевите колектори или други системи.

Производството на електричество от слънцето е особено перспективно, но за момента без държавни субсидии е все още неефективно. Коефициентът на полезно действие на широкоразпространените съоръжения не превишава 15-20%. Фотоелектрическите инсталации са все още скъпи и инвестициите за тях имат голям срок на откупуване (10-12 години). Въпреки това, през последните години цената на фотоелектрическите панели непрекъснато пада и това ги прави най-бързо развиващият се ВЕИ сектор.

В зависимост от това в кой регион се намира общината се определя интензивността на слънчевото греене и какво е средногодишното количество слънчева радиация, попадаща на единица хоризонтална повърхност (kWh/ m^2).

Потенциалът на слънчевата радиация на територията на България е значителен, но заедно с това се наблюдават големи разлики в интензивността на слънчевото греене по региони. Средногодишното количество на слънчево греене за България е около 2 150 часа, а средногодишният ресурс слънчева радиация е 1 517 kWh/ m^2. Това е около 49% от максималното слънчево греене. Общото количество теоретичен потенциал на слънчевата енергия, падаща върху територията на страната за една година, е от порядъка на 13.103 ktoe. От този потенциал като достъпен за усвояване в годишен план може да се посочи приблизително 390 ktoe.

Като официален източник за оценка на потенциала на слънчевата енергия е използван проект на програма PHARE, BG9307-03-01-L001 „Техническа и икономическа оценка на ВЕИ в България“. В основата на проекта са залегнали данни от Института по метеорология и хидрология към БАН, получени от всичките 119 метеорологични станции

в България за период над 30 години. След анализ на голяма база данни по проекта, е направено райониране на страната по слънчев потенциал. България е разделена на три зони в зависимост от интензивността на слънчевото греене (Карта 3).

Територията на община Стамболийски попада в първа зона, в която средногодишната продължителност на слънчевото греене е около 450 часа, падащата слънчева радиация е около 1 450kWh/m^2 год. или 4,11 kWh/m^2 дневно.

От оценката се налага изводът, че има по-малък теоретичен потенциал. Въз основа на оценения теоретичен потенциал, при значителни ограничителни условия, е извършена оценка само на част от техническия (достъпния) потенциал. Последната включва оценка за оползотворяване на слънчева енергия за загряване на вода за битови нужди на общински сгради. Избрана е технология за изграждане на инсталации със слънчеви колектори, които да се разположат на покривите на сградите. Покривната площ, която участва в оценката представлява 0,0002% от общата територия на общината, върху която попада слънчева радиация.

Карта 3. Потенциал на слънчевата енергия в България

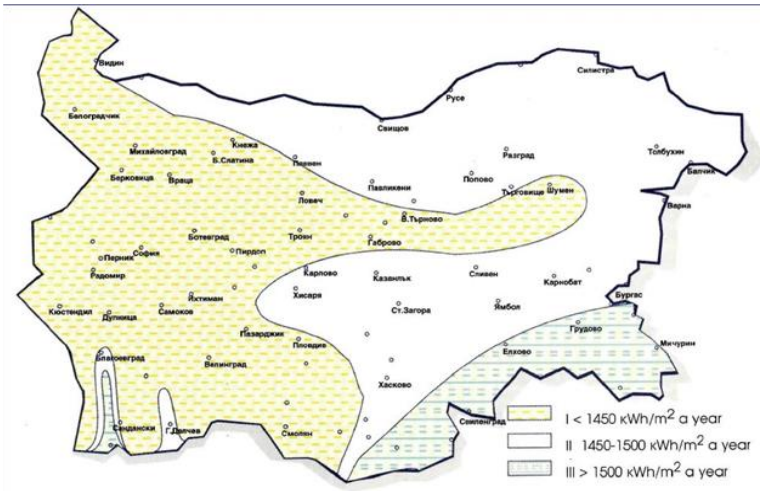

Източник: Проект на програма PHARE, BG9307-03-01-L001 Техническа и икономическа оценка на ВЕИ

Фотоволтаичната технология за производство на електрическа енергия от слънчевата радиация води до 40-процентов растеж на пазара в глобален аспект и е на път да се превърне в един от най-значителните икономически отрасли.

При проектиране и изграждане на фотоволтаична инсталация за производство и продажба на електрическа енергия рискът е премерен. Слънчевата радиация съществува независимо от нашите действия или намерения от една страна, от друга не е възможно да се изчисли с точност до 1% какво ще бъде слънцегреенето през следващите 5 или 10 години. Но могат да се предвидят отклоненията му с точност 10 до 12%, което е напълно приемливо и достоверно при проектиране на една фотоволтаична инсталация.

Оползотворяването на потенциала на ресурса от възобновяема енергия позволява намаляване зависимостта от конвенционални енергийни ресурси и външни доставки, а също и до оптимизиране на общинските разходи. Това позволява пренасочване на ресурси за решаване на обществено значими проблеми. Освен икономически ползи, подобна инвестиция ще има и значителен социален ефект. Изграждането на мощности за добив на енергия от слънчевата енергия, позволява максимално ефективното използване на сградите

общинска собственост през всички месеци от годината, което подобрява достъпа на населението до културни, социални и административни услуги.

Слънчевото отопление е конкурентно в сравнение с нагряването на вода чрез електричество. Енергийното потребление в бита и услугите може да бъде значително намалено чрез разширено използване на ВЕИ, предимно слънчева енергия както в ремонтирани, така и в новопостроени сгради. Слънчевите термични системи за топла вода на обществени обекти, както и на стопански обекти могат да намерят широко приложение.

Най-достъпни и икономически ефективни са технологиите за преобразуване на слънчевата енергия в топлина, включващи т.нар. „слънчеви колектори“. Предимствата на слънчевите термични инсталации се заключват в следното:

- произвежда се екологична топлинна енергия;
- икономисват се конвенционални горива и енергии;
- могат да се използват в райони, в които доставките на енергии и горива са затруднени.

Интерес от гледна точка на икономическата ефективност при използване на слънчевите инсталации представлява периодът „късна пролет – лято – ранна есен“, когато основните фактори, определящи сумарната слънчева радиация в България, са най-благоприятни. Основният поток на сумарната слънчева радиация е в часовете около пладне, като повече от 70% от притока на слънчева енергия е в интервала от 9 до 15 часа. За този период може да се приеме осреднена стойност на слънчевото греене около 1 080 часа, среден ресурс на слънчевата радиация – 1 230 kWh/ m^2

Резултатите от направените изчисления показват следното: независимо че общината не попада териториално в най-благоприятната зона на слънчево греене, изграждането на такъв тип инсталации е икономически ефективно и е напълно постижимо за реализиране както в краткосрочен, така и в дългосрочен период.

На Карта 4 е представена годишната сума на слънчевата радиация в България при оптимален наклон на фотоволтаичните модули.

Карта 4. Годишна сума на слънчевата радиация при оптимално наклонени фотоволтаични модули на територията на Република България

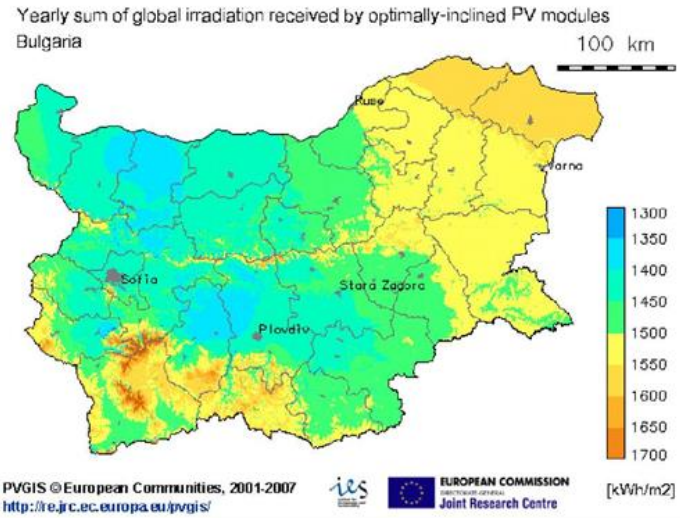

Източник: Практическо използване на слънчевата радиация в България, EUROPEAN COMMISION DG-TREN, EC INCO - COPERNICUS Program, „Demo Solar East-West" Project № 4051/98, http://re.jrc.ec. europa. eu/pvgis

Климатичните дадености на общината са благоприятни за изграждане на фотоволтаични инсталации.

Използването на слънчевата енергия за производството на електрическа се извършва в обособени за целта терени. Поради спецификата на технологичния процес на производство на електроенергия от фотоволтаици се дава възможност за инсталиране на фотоволтаичните панели във вече построени или новостроящи се сгради. Това са фотоволтаични системи, вградени в обвивката на сградата и стандартни фотоволтаични панели, монтирани върху съществуващи сгради.

Сградите общинска собственост, основно сградите на училищата и детските градини, са удобни за разполагане на фотоволтаични инсталации за производство на електроенергия, защото в болшинството от случаите са разположени върху терени (училищни дворове и дворове на детски градини) където няма високи засенчващи сгради и в близост има изградени и функциониращи трафопостове.

По данни от регистъра на ВЕИ[1] на територията на община Стамболийски са разположени:

- ФЕЦ „Куртово 2“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Куртово Конаре, общ. Стамболийски, в експоатация от 19 юни 2012, с производствена мощност 0,197 МВт.
- ФЕЦ „Куртово 1“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Куртово Конаре, общ. Стамболийски, в експоатация от 19 юни 2012, с производствена мощност 0,191 МВт.
- ФЕЦ „Балкан Фриго“ - Фотоволтаична електрическа централа с местоположение Стамболийски, в експоатация от 18 юни 2012, с производствена мощност 4,623 МВт.

Вятърна енергия

В страната има известни възможности за използване енергията на ветровете. Ефективното производство на електричество от вятърна енергия зависи предимно от географските и климатичните дадености на района. Средногодишна скорост на вятъра над 6 м/сек е границата за икономическа целесъобразност на проектите за вятърна енергия. Развитието на технологиите през последните години дава възможност да се използват мощности при скорости на вятъра 3-3.5 м/сек. Средногодишната скорост на вятъра не е единствената представителна величина за оценката на вятъра като източник на енергия. За да се направят изводи за енергийните качества на вятъра, е необходимо да се направи анализ и на плътността на въздуха, и на турбулентността в много точки от страната на височина 10 м над терена. Плътността за България е представена на Карта 5, като потенциалът на общината е сравнително слаб с малки стойности.

[1] *По данни от информационния портал - публичен регистър на инсталациите за производство на електроенергия от възобновяеми енергийни източници (ВЕИ) - https://www.veiregistar.bg/.*

Карта 5. Теоретичен ветрови потенциал на височина 80 m

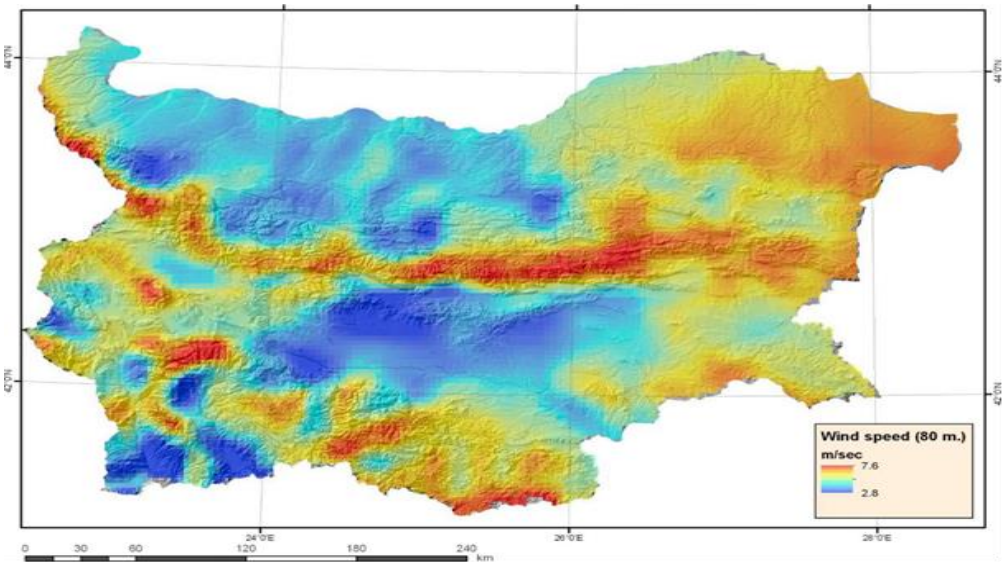

Източник: Проект „EnviroGrids“, FP7, 2012

В последните години производството на ветрогенератори в света е с височини на мачтата над 40 м. Мегаватовите вятърни турбини се инсталират на височина над 80 м. над терена. Никоя институция в България към момента не разполага с актуални данни за плътността и турбулентността на въздушните потоци на височини над 10 м. над земната повърхност. Ето защо данните, които има към момента, не дават възможност да се направи избор на конкретни площадки за вятърни електроцентрали на територията на страната. Бъдещите инвеститори в централи с вятърна енергия предварително трябва да вложат средства за проучване на потенциалните площадки. Редица фирми в България вече разполагат с апаратура и методика за извършване на оценка за това дали дадена площадка е подходяща за изграждане на вятърна електроцентрала. Ветроенергийният потенциал на България не е голям. Зоните, където е най-удачно разработването на подобни проекти в България, са само някои райони в планинските области и северното черноморско крайбрежие.

В рамките на проект „EnviroGrids“ е изчислен потенциала на енергията от слънцето и вятъра на територията на Република България. След направените изчисления и анализи резултатите за възможностите за оползотворяване на енергийния потенциал на вятъра са показани на Карта 6.

Карта 6. Годишна средна скорост на вятъра на 6 m/s.

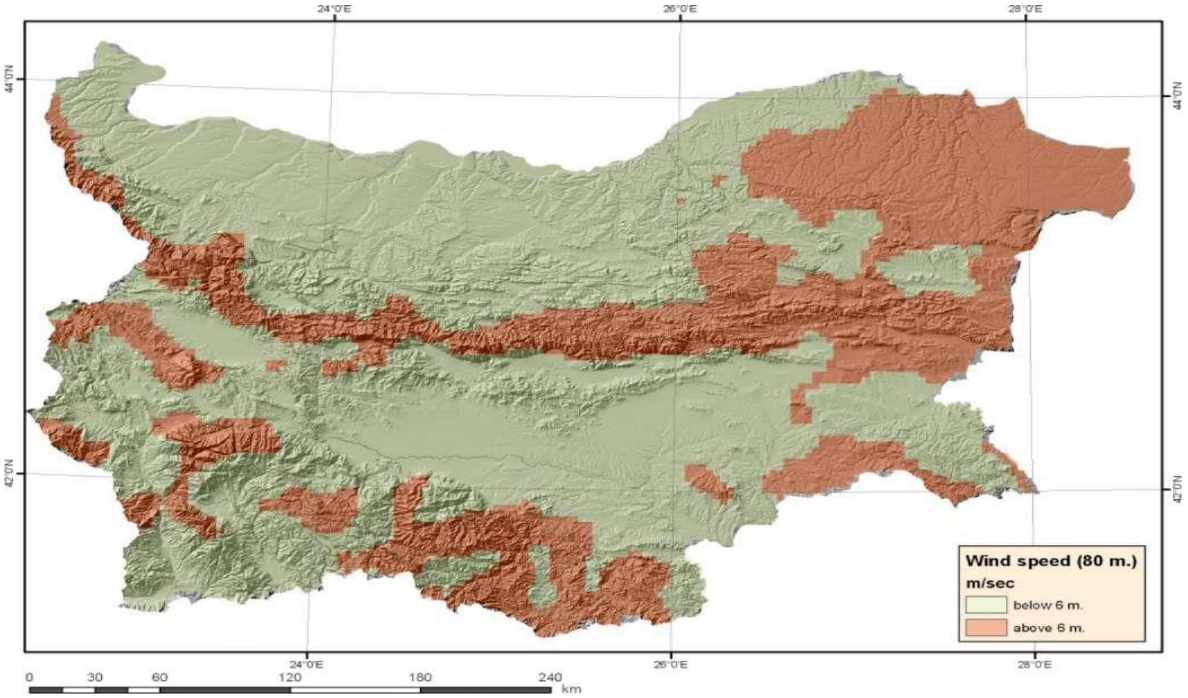

Източник: Проект „EnviroGrids“, FP7, 2012

На територията на България са обособени три зони с различен ветрови потенциал, но само две от зоните представляват интерес за индустриално преобразуване на вятърната енергия в електроенергия.

Зона А – зона на малко мащабната ветроенергетика. Включва Дунавската равнина и Тракия, долините на реките Струма и Места и високите полета на Западна България. Ветровият ресурс на височина 10 m е по-малко от 100 W/m^2. Средногодишната продължителност на интервала от скорости 5-25 m/s е 900 часа, което е около 10% от часовете в годината.

Зона В – зона на средно мащабната ветроенергетика. Включва Черноморското крайбрежие и Добруджанското плато, тънка ивица по брега на р. Дунав и местата в планините с надморска височина до 1 000 m, където плътността на енергийния поток е от 100 до 200 W/m^2. Средногодишната продължителност на интервала от скорости 5-25 m/s е 4 000 часа, което е около 45% от часовете в годината.

Зона С – зона на голямата ветроенергетика. Включва откритите планински била и върхове с надморска височина над 1 000 m, а също така и вдадените в морето части от сушата (нос Калиакра и нос Емине), където средногодишната плътност на ветровия поток превишава 200 W/m^2. Средногодишната продължителност на интервала от скорости 5-25 m/s достига 6 600 часа, което е 75% от часовете в годината.

Карта 7. Енергиен потенциал на вятъра

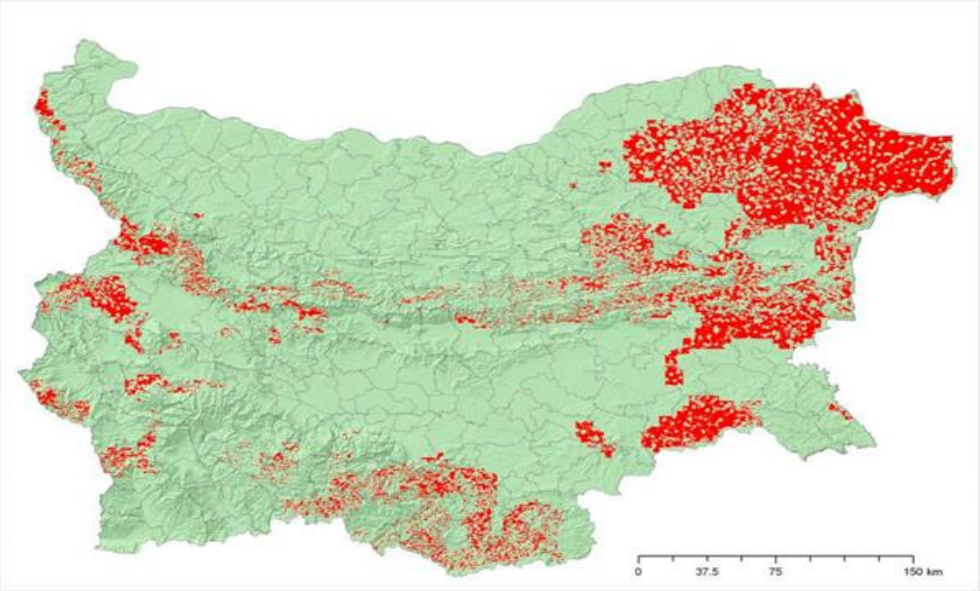

Източник: Проект „EnviroGrids“, FP7, 2012

По-голямата част от територията на България попада в зони А и В. На Карта 7 е представена територията на страната, където са обозначени подходящите места за изграждане на електрически централи за производство на енергия от вятъра.

От картата се вижда, че община Стамболийски е със слаб ветроенергиен потенциал – територията ѝ попада в зона А.

Енергия от водни източници

По северната граница на общината, от запад на изток, на протежение от 13 km протича част от средното течение на река Марица. На нейна територия тя получава отдясно два големи притока: Стара река и Въча, които протичат през общината с най-долните си течения. Стара река навлиза в общината от община Кричим югозападно от село Куртово Конаре, преминава през село Ново село и северозападно от град Стамболийски се влива в Марица. Река Въча протича по границата с община Перущица, преминава покрай селата Куртово Конаре и Йоаким Груево и североизточно от последното напуска нейните предели и след около 5 km се влива в р. Марица северно от село Кадиево, на територията на община Родопи. По теченията на тези реки има възможност за изграждане на плаващи ВЕЦ. По този начин се запазва околната среда и биоразнообразието като същевременно произвежданата електроенергия може да се използва за захранване на напоителни съоръжения, за провеждане от общината на собствена икономическа и енергийна политика.

Енергия от биомаса

От всички ВЕИ най-голям неизползван, технически достъпен, енергиен потенциал има биомасата, като от нея може да се произвежда топлина, електричество или транспортно гориво. Тя е ключов възобновяем ресурс в световен мащаб. За целта е целесъобразно да се използва потенциала на отпадъци от селското и горско стопанство, на битови отпадъци и малоценна дървесина, ненамерила приложение и отпаднала без да се използва. Обобщени данни за потенциала и приложението на източниците на биомаса в България са дадени в Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г.

Таблица 12. Потенциал на биомаса в България

Вид отпадък	Потенциал		
	Общ	Неизползван	
	ktoe	ktoe	%
Дървесина	1 110	510	46
Отпадъци от индустрията	77	23	30
Селскостопански растителни отпадъци	1 000	1 000	100
Селскостопански животински отпадъци	320	320	100
Сметищен газ	68	68	100
Рапицово масло и отпадни мазнини	117	117	100
Общо	**2 692**	**2 038**	**76**

Източник: Националната дългосрочна програма за насърчаване използването на биомасата за периода 2008-2020 г.

Технологиите за биомаса използват възобновяеми ресурси за производане на цяла гама от различни видове продукти, свързани с енергията, включително електричество, течни, твърди и газообразни горива, химикали и други материали. Дървесината, най-големият източник на биоенергия, се е използвала хиляди години за производство на топлина. Има много видове биомаса, които могат да бъдат използвани за производството на горива, химикали и енергия. Това са дървесина, растения, остатъци от селското стопанство и лесовъдството, както и органичните компоненти на битови и индустриални отпадъци. Биомасата може да бъде възстановявана чрез култивиране на енергийни реколти, като бързорастящи дървета и треви, наречени суровина за биомаса.

Енергийният потенциал на биомасата при директно потребление се предоставя почти на 100% на крайния потребител, тъй като липсват загубите при преобразуване, пренос и дистрибуция, характерни за други горива и енергии. Делът на биомасата в крайното енергийно потребление към момента е близък до дела на природния газ.

България притежава значителен потенциал на отпадна и малоценна биомаса, която сега не се оползотворява и може да се използва за енергийни цели. Използването на биомасата за производство на електроенергия отстъпва по икономически показатели на вносните и евтините местни въглища, ядрената и водната енергия.

Органичната материя с растителен и животински произход представлява важен енергиен ресурс, който може да се използва в общината.

По смисъла на § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на ЗУО „Биоотпадъци“ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Община Стамболийски е партньор на Община Съединение по проект „Проектиране и изграждане на компостираща инсталация за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци за общините Съединение и Стамболийски“, финансиран от Оперативна програма „Околна среда“. В резултат от изпълнението на проекта ще бъде изградена компостираща инсталация, която ще преработва разделно събрани зелени и/или биоразградими битови отпадъци от населените места на територията на общините Съединение и Стамболийски и ще произвежда висококачествен компост. Ще бъдат осигурени и необходимите камиони и контейнери за въвеждане на системата за разделно събиране и транспортиране до компостиращата инсталация на събраните отпадъци.

Социално-икономическите ползи от изпълнение на проекта са насочени към подобряване на качеството на околната среда за жителите в общините Съединение и Стамболийски чрез намаляване на свързаните с депонирането на отпадъци вредни емисии; предоставяне на нов тип услуга относно отпадъците на жителите и бизнеса в общината и на висококачествен компост. В проекта обаче не е предвидено производство на биогаз, който също може да е краен продукт от тези отпадъци.

Оксиводородни смеси

Това е смес на кисропод и водород, получена при електролиза на вода с катализатор калиева основа. Тази смес е позната и като Браунов газ, открит от Илия Вълков (Юл Браун). Тази смес гори с температура до 6000^{0}C. Добавянето на тази смес при изгарянето на стандартни горива, нафта, въглища, биомаса намалява разхода им с около 30%, като същевременно в атмосферата не се отделят вредни вещества като газове или частици.

Енергия от течно гориво

Течното гориво, като нафта и дизел, е често използван енергиен ресурс. Използва се най-често като заместител на електроенергията, където отоплителните устройства са остарели и не са предприети мерки за енергийна ефективност. В по-голямата си част котлите за локално отопление на обществените сгради работят с нафта или твърди горива, горелките са неефективни, липсва измерителна апаратура и автоматизация. Бензинът е най-често използваното течно гориво за автомобилните двигатели.

В европейска директива, която има за цел да увеличи използването на биогорива в страните от общността, е предвидено всички страни членки да увеличат използването на биогоривата.

За разлика от други възобновяеми източници на енергия, биомасата може да се превръща директно в течни горива за транспортните ни нужди. Двата най-разпространени вида биогорива са биодизелът и биоетанолът.

7. Използване на мерки, заложени в НПДЕВИ

Мерките и дейностите в Общинската програма се определят от целите и приоритетите на общината за устойчиво енергийно развитие.

Изборът на подходящите мерки, дейности и последващи проекти е от особено значение за успеха и ефективността на енергийната политика на Община Стамболийски. При избора са взети предвид:

- Достъпност на избраните мерки и дейности;
- Ниво на точност при определяне на необходимите инвестиции;
- Проследяване на резултатите;
- Контрол на вложените средства.

7.1.Административни и финансово-технически мерки

При избора на дейности и мерки е необходимо да бъдат взети предвид достъпността на избраните мерки и дейности, нивото на точността при определяне на необходимите инвестиции, проследяване на резултатите, контролиране на средствата. За насърчаване използването на ВЕИ на територията на община Стамболийски са подходящи следните административни и финансово-технически мерки:

Таблица 13. Стратегически цели, мерки за постигането им, очаквани резултати

№	МЯРКА	ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ № 1 Оползотворяване на местния потенциал от възобновяеми енергийни източници с оглед устойчиво и екологосъобразно социално-икономическо развитие		
1	Оценка за наличния и прогнозния потенциал на ВЕИ на територията на общината	• Актуална и реална оценка, достъпна база данни за всички заинтересовани лица; • Разработване на проекти; • План за увеличаване на дела на произведената енергия от ВЕИ; • Намаляване на разходите за енергия в общинския сектор; • Инсталирана мощност и производство на енергия; • Подобряване на микроклимата в сградите; • Реализация на ВЕИ проекти и увеличен дял на произведената енергия от ВЕИ; • Изграден инструментариум за мониторинг и контрол на енергопотреблението.
2	Енергийна независимост на Община Стамболийски, чрез прилагане на местни ВЕИ	• Намалени вредни емисии; • Намаляване на въглеродни емисии, генерирани от общинския сектор; • Намалени разходи на общинската администрация за електричество и поддръжка на системата за улично осветление; • Намаляване на парниковите газове; • Повишаване на сигурността на гражданите през тъмната част от денонощието.
3	Финансиране на Община Стамболийски при прилагане на местни ВЕИ	• Поддържан актуален план за необходимите средства за реализация на ВЕИ проекти; • Поддържан актуален план за съфинансиране проекти за ВЕИ; • Подготовка на документи за кандидатстване за финансиране на проекти; • Нови инсталирани ВЕИ мощности; • Увеличен дял на произведената енергия от ВЕИ.

№	МЯРКА	ОЧАКВАН РЕЗУЛТАТ
СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ № 2 **Премахване на административните и информационни бариери пред развитието на ВЕИ и създаване на стимули за частни инициативи**		
1	Облекчаване на административните бариери при използване на ВЕИ от домакинствата в общината	• Улесняване на инвестиционния процес; • Повишаване на сигурността на доставката на енергия; • Повишаване на дела на ВЕИ в крайното потребление на енергия; • Спестяване на средства; • Повишена цена на имотите; • Засилена гражданска ангажираност.
2	Информационна осигуреност относно ВЕИ в общината	• Привличане на инвеститори; • Повишаване нивото на информираност сред гражданите и бизнеса по отношение, използването на ВЕИ; • База данни с ВЕИ съоръжения; • Повишен интерес сред бизнеса към инвестициите в зелената икономика.

7.2.Източници и схеми на финансиране

- Подход „отгоре-надолу“
- Подход „отдолу-нагоре“

Основните източници на финансиране на Общинската дългосрочна програма за използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива 2021-2030 г. са:

- Държавни субсидии – републикански бюджет;
- Общински бюджет;
- Собствени средства на заинтересованите лица;
- Договори с гарантиран резултат;
- Публично-частно партньорство;
- Финансови схеми по национални и европейски програми;
- Кредити с грантове по специализираните кредитни линии.

8. Проекти

Таблица 14. Предстоящи проекти

№	Наименование	Бюджет (хил. лв.)	Отговорна/ Партньорска структура	Източник на финансиране	Очаквани резултати	Статус на проекта	Година на реализация									
							21	22	23	24	25	26	27	28	29	30
1	Инсталиране на системи, използващи ВЕИ в 2 сгради общинска собственост – соларни инсталации и термопомпи	250	Община Стамболийски	Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ на ФМ на ЕИП	Проектирани и изградени ВЕИ в 2 бр. сграда общинска собственост	Идея		X	X	X	X	X	X	X	X	X
2	Обучение по възобновяеми енергийни източници, енергийна ефективност и енергиен мениджмънт	60	Община Стамболийски	Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ на ФМ на ЕИП	10 бр. обучени служители на ОбА Стамболийски по ВЕИ, ЕЕ и енергиен мениджмънт	Идея		X	X							
3	Рехабилитация и модернизация на системата за външно изкуствено осветление на общините	600	Община Стамболийски	Програма „Възобновяема енергия, енергийна ефективност, енергийна сигурност“ на ФМ на ЕИП	1 населено място с подобрена ЕЕ на уличното осветление и с внедрени ВЕИ мерки в него	Работен проект		X	X							

9. Наблюдение и оценка от реализирани проекти

Наблюдението и отчитането на Общинската дългосрочна програма за използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива 2021-2030 г. се извършва от Общински съвет Стамболийски, който определя достигнатите нива на потребление на енергия от възобновяеми източници на територията на общината, вследствие изпълнението на програмата, пред Областния управител и Изпълнителния директор на АУЕР.

За успешния мониторинг на програмите е планирано да се прави периодична оценка на постигнатите резултати, като се съпоставят вложените финансови средства и постигнатите резултати, което служи като основа за определяне реализацията на проектите.

Нормативно е установено изискването за предоставяне на информация за изпълнението на общинските програми за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници (чл.8, ал.2 от Наредба № РД–16-558 от 08.05.2012 г.).

Основните индикатори за определяне на успеха са:

- Постигане на предварително заложените цели;
- Степен на въздействие на Общинската Дългосрочна програма за използването на енергията от възобновяеми източници и биогорива 2021-2030 г. върху други сфери на планиране в община Стамболийски.

10. Заключение

Изготвянето и изпълнението на Общинската дългосрочна програма за насърчаване на използването на ВЕИ и биогорива на Община Стамболийски е важен инструмент за прилагане на местно ниво на държавната енергийна и екологична политики. Програмата за насърчаване използването на енергията от възобновяеми източници на територията на общините е в пряка връзка с плана по енергийна ефективност.

Изпълнението на настоящата програма ще доведе до:

- Институционална координация при решаване на проблемите по насърчаване използването на възобновяеми източници;
- Балансиране на икономическите, екологичните и социални аспекти при усвояване потенциала на енергията от възобновяеми източници;
- Подобряване административния капацитет и информираността на населението и изграждане на общинска информационна система в общината за използването на енергията от ВИ.

При изпълнението на програмата и разработването на проекти особено внимание ще се обърне на сградите, оборудването на основните енергопреобразуващи съоръжения, подмяната на използваната енергия с енергия от ВИ и изграждане на локални системи за отопление и охлаждане. Програмата има отворен характер и в срока на действие до 2030 г. ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от нормативните изисквания, новопостъпилите данни, инвестиционни намерения и финансови възможности за реализация на нови мерки, проекти и дейности.